

Cesta časom

Objavitel' siedmych nových dinosaurov Martin Kunderát a prvý slovenský kozmonaut Ivan Bella budú 25. mája 2025 hosťami vedecko – popularizačného dňa v Slovenskej národnej knižnici. Pozrieme sa späť do minulosti, kedy naše oceány, súš i vzduch obývali dinosaury a pokúsime sa nájsť odpoveď, či ich záhuba naozaj mohla prísť z vesmíru. No a jeden živý sa bude pohybovať aj po knižnici :-)

O práci slovenského vedca, paleontológa **doc. RNDr. Martina Kunderáta, Ph.D.** bola nakrútená nejedna televízna reportáž. Vo svete je považovaný za jednu z najväčších kapacít a ako konzultanta ho kolegovia prizývajú ku mnohým odborným prípadom. Objavil napríklad najmladší exemplár Archeopteryxa, dva nové pterosaury – z ktorých jeden je najväčším lietajúcim plazom Južnej Ameriky. Našiel niekoľko dinosaurích embryí ale aj prvé perá polárnych dinosaurov zo spodnej kriedy Austrálie. Po rokoch strávených v zahraničí na štúdiách a expedíciách sa vrátil domov na Slovensko a pracuje v Centre interdisciplinárnych vied na UPJŠ v Košiciach - vyučuje odbory ako Evolúcia človeka, Paleozoológia a pod. Popri prednáškach sa venuje skúmaniu evolúcie dinosaurov – niekoľko mesiacov do roka trávi vo viac či menej prívetivých exteriéroch na expedíciách. Spolupracuje s niekoľkými univerzitami vo svete. Patrí k priekopníkom vo využívaní metód počítačovej tomografie v paleobiológii.

S kozmonautom **Ivanom Bellom** sa porozprávame o tom, či niektoré z množstva voľne poletujúcich „kameňov“ vo vesmíre naozaj mohli vyhubiť dinosaurov. Pripomenieme si aj 25. výročie jeho letu. Presne 20. februára 1999 totiž ráno vstal, obliekol si skafander, odomkol raketu a o 5.17 h sa vydal v ústrety svojmu najväčšiemu životnému dobrodružstvu – šesťdňovej vedeckolekárskej vesmírnej misii.

Návštevníci budú môcť nahliadnuť v DIKDA - digitálnej knižnici SNK do osobnej knižnice Andreja Kmeťa (tzv. Kmetiany) - nášho polyhistora, geológa, historika, botanika, mykológa, etnografa ale aj archeológa a zakladateľa slovenskej paleontológie. Hoci nemal odborné vzdelanie v tomto odbore, systematicky sa venoval archeológii a už v tom čase si vyslúžil prezývku „slovenský Schliemann“. Vykopal a zachránil mamuta z Beše a tým položil základy slovenskej paleontológie.

Vedecko – popularizačný deň bude bohatý aj na sprievodné aktivity v interiéri a exteriéri sídelnej budovy SNK. Hlavným lákadlom bude „živý“ štvormetrový dinosaurus, ktorý sa bude pohybovať po knižnici. Moderné technológie 21. storočia nám zas umožnia pohladkať malé dinosaurie bábätko, nakrmiť ho, počuť jeho volanie. Nedávni účastníci majstrovstiev sveta v LEGO® robotike z Kockovňa Teamu zas prídu ukázať robotických dinosaurov, ktorých naprogramujú tak, že budú plniť rôzne príkazy. A nebudú chýbať ani ďalšie druhy a treťohorné atrakcie či virtuálna realita a pre najmenších budú pripravené tvorivé dielne.

Katarína Štefanides Mažárová

hovorkyňa

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ KNIŽNICA

Námestie J. C. Hronského 1, 036 01 Martin

Tel.: +421 43 2451 – 240 /

Mob.: +421 905 541 606

E-mail: katarina.mazariova@snk.sk

www.snk.sk / www.dikda.eu